

8. Лушин П. В. О психологии человека в переходной период (Как выжить, когда все рушится). Кировоград : КОД, 1999. 208 с.
9. Мисан К. Л., Лебедик Л. В. Професійна толерантність як інтегративна характеристика професійної діяльності майбутніх педагогів закладів позашкільної освіти в умовах магістратури. *Наука і освіта в глобальному та національному вимірах: виклики, загрози, перспективи розвитку* : тези доповідей II Міжнар. наук.-практ. конф., 16–17 листоп. 2023 р. Полтава; Лубни; Миргород, 2023. 284 с. С. 57–60.
10. Стрельніков В. Ю. Акмеологічна компетентність викладача вищої школи. *Вісник Черкаського університету. Сер. Педагогічні науки*. Черкаси : ЧНПУ імені Богдана Хмельницького, 2013. № 31 (244). С. 71–74.
11. Стрельніков В. Ю. Виховання духовних цінностей учнівської молоді як основи здоров'я особистості. *Взаємодія духовного й фізичного виховання в становленні гармонійно розвиненої особистості* : збірник статей за матеріалами VI Міжнар. наук.-практ. онлайн-конф., 21–22 берез. 2019 р. / гол. ред. В. М. Пристинський. Слов'янськ, 2019. С. 76–84. URL: https://ddpu.edu.ua/images/stories/news/2019/04_apr/10/10/2019.pdf
12. Стрельніков В. Ю. Концептуальні засади підвищення кваліфікації педагогів закладу позашкільної освіти еколого-натуралістичного профілю. *Освітній фактор. Всеукраїнський науково-педагогічний журнал*. 2022. С. 106–109. URL: <http://dspace.pnpu.edu.ua/handle/123456789/19211>
13. Стрельніков В. Ю. Складники оцінювання якості безпечного освітнього середовища закладу неперервної освіти. *Організація безпечного освітнього середовища – виклик сучасності: перспективи та рішення* : науковий, методичний, інформаційний збірник Тернопільського обласного комунального інституту післядипломної педагогічної освіти, 03 березня 2023 р. / редколегія: О. М. Петровський, В. С. Мисик, І. М. Вітенко, О. І. Когут, Ю. Ч. Шайнюк, Т. В. Магера, Ф. І. Полянський, Н. Б. Стрийвус, Г. І. Герасимчук. Тернопіль : ТОКІППО, 2023. 416 с. С. 340–345.
14. Стрельніков В. Ю. Технології «діадної взаємодії» та ситуаційного навчання студентів. *Сер. Педагогічні науки*. Полтава : ПНПУ імені В. Г. Короленка, 2018. Вип. 71. С. 34–38. URL: <http://dspace.pnpu.edu.ua/handle/123456789/10120>
15. Тодорцева Ю. В. Формування толерантності майбутніх учителів у процесі професійної підготовки : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук : спец. 13.00.04 «Теорія та методика професійної освіти». Одеса, 2004. 20 с.
16. Lebedyk L. V. Possibilities of application of the a person-centered approach in the training of teachers of out-of-school education institutions. *Scientific World Journal Issue*. No19. Part 4 May 2023. P. 42–51.

УДК 374: 378

Місько Вадим Володимирович,
здобувач наукового ступеня доктора
філософії зі спеціальності 011 «Освітні,
педагогічні науки» ДЗ «Луганський
національний університет
імені Тараса Шевченка», м. Полтава;
Стрельніков Віктор Юрійович,
доктор педагогічних наук, професор,
професор кафедри педагогіки ДЗ
«Луганський національний університет

імені Тараса Шевченка», м. Полтава,
професор кафедри філософії і економіки
освіти Полтавської академії неперервної
освіти ім. М. В. Остроградського,
м. Полтава

БЕЗПЕЧНЕ ОСВІТНЄ СЕРЕДОВИЩЕ ЯК ФАКТОР РОЗВИТКУ ІНФОРМАЦІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ПЕДАГОГА ЗАКЛАДУ ПОЗАШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ

Потреби діяльності закладів позашкільної освіти в умовах воєнної агресії гостро зумовлюють важливість безпечного освітнього середовища як чинника розвитку інформаційної компетентності педагога, адже педагог має діяти на засадах інформаційної цивілізації, у якій інформатизація є визначальною тенденцією суспільного розвитку. Саме інформатизація визначає провідні ідеї створення безпечного освітнього середовища як чинника розвитку інформаційної компетентності педагога закладу позашкільної освіти. Розвиток інформатизації освіти спричинив необхідність визначення завдань підготовки педагога закладу позашкільної освіти не просто як користувача електронної техніки. Пріоритетом його професійної підготовки стає, в умовах безпечного освітнього середовища, розвиток його інформаційної компетентності.

Аналіз означеної проблеми розвитку інформаційної компетентності педагогів в умовах безпечного освітнього середовища показує пріоритетну увагу до питання інформатизації освіти у вітчизняній науці (В. Биков, Г. Балл, О. Безпалова, К. Беркита, В. Бут, В. Галаган, С. Жабін, М. Жалдак, Ю. Жук, Ю. Дорошенко, А. Загородній, В. Клочко, Г. Козлакова, Т. Коваль, В. Копанєва, Л. Лебедик [1–11], А. Литвин [8], Ю. Машбиць, Я. Мисюра [10–11], В. Місько [12], Н. Морзе, Р. Ріжняк, М. Пархоменко, І. Соколова, П. Стефаненко, В. Стрельников [12–14], Ю. Триус, Б. Шуневич, М. Шкіль, Є. Ющенко та ін.).

Педагогічними умовами розвитку інформаційної компетентності педагога закладу позашкільної освіти у безпечному освітньому середовищі нами виділені [12, с. 60–63]: 1) урахування рівня початкової інформаційної компетентності особистості педагога закладу позашкільної освіти; 2) ефективне використання педагогом набутих знань, вмінь, навичок; 3) гармонійне

поєднання форм навчання педагога закладу позашкільної освіти (колективних, індивідуальних) на основі модульної організації змісту матеріалу, програмних засобів інформатики; 4) профільна конкретизація інструментальних навичок та загальнотеоретичних знань, одержаних на дисципліні «Інформатика»; 5) організація міждисциплінарної взаємодії у програмах розвитку інформаційної компетентності майбутніх педагогів позашкільля.

Критеріями створення викладачами безпечного освітнього середовища як чинника розвитку інформаційної компетентності педагога закладу позашкільної освіти можуть бути: професійно важливі риси характеру, психофізіологічні якості знання, вміння, навички (Л. Лебедик [1, с. 132]). Структуру професійної компетентності майбутнього педагога закладу позашкільної освіти складають компоненти: когнітивний; мотиваційно-ціннісний; система професійно важливих якостей особистості; система здібностей педагога; афективний – здатність особистості до емоційно-вольової регуляції поведінки, позитивне емоційно-оцінне ставлення до інформатики, її важливості у процесі розвитку інформаційної компетентності педагога позашкільля; конативний – уміння, навички, педагогічна техніка, поведінка (Л. Лебедик [1, с. 132]).

Отже, нами виявлені педагогічні умови розвитку інформаційної компетентності педагога закладу позашкільної освіти у безпечному освітньому середовищі, сформульовані вимоги до викладачів, які забезпечують створення безпечного освітнього середовища як чинника розвитку інформаційної компетентності педагога закладу позашкільної освіти.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ

1. Лебедик Л. В. Використання інформаційних технологій для забезпечення якості системи підготовки викладача вищої школи в умовах магістратури. *Інформаційні технології – 2017* : зб. тез IV Всеукр. наук.-практ. конф. молодих науковців, 18 трав. 2017 р. / відповід. за вип.: М. М. Астаф'єва, Д. М. Бодненко, В. П. Вембер, О. М. Глушак, О. С. Литвин, Н. П. Мазур. К. : Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2017. С. 132–134.

2. Лебедик Л. В. Інформаційні технології підготовки майбутніх педагогів закладів позашкільної освіти. *Інформаційні технології та цифрова економіка* : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. Київ : Видавничий центр ДУІТ, 2023. 272 с. С. 76–78.

3. Лебедик Л. В. Інформаційні технології у педагогічній підготовці магістрів. *Новітні інноваційні освітні технології: проблеми, розвиток та досвід впровадження* : матеріали

XXXVII міжвузівської наук.-метод. конф., 28–29 берез. 2012 р. : в 2 ч. Полтава: ПУЕТ, 2012. Ч. 1. С. 84–85.

4. Лебедик Л. В. Інформаційні технології у підготовці майбутніх фахівців сфери соціальної роботи. *Інформаційні технології – 2021* : зб. тез VIII Всеукр. наук.-практ. конф. молодих науковців, 20 трав. 2021 р. / відповід. за вип.: М. М. Астаф'єва, Д. М. Бодненко, О. М. Глушак, Г. А. Кучаковська, О. С. Литвин, В. В. Прошкін, С. М. Шевченко. К. : Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2021. С. 45–48.

5. Лебедик Л. В. Професійний розвиток майбутніх фахівців у сфері соціальної роботи засобами інформаційних технологій. *Проектування індивідуальної траєкторії професійного розвитку педагога в контексті Концепції «Освіта впродовж життя»* : зб. тез доповідей наук.-практ. конф. з міжнар. участю, м. Краматорськ, 10 груд. 2020 р. / відп. ред. Д. В. Малєєв. Вінниця : Європейська наукова платформа, 2020. С. 42–45. URL: <https://ojs.ukrlogos.in.ua/index.php/conferences/issue/view/10.12.2020>

6. Лебедик Л. В. Розвиток особистості педагогічного працівника закладу позашкільної освіти у безпечному освітньому середовищі. *Організація безпечного освітнього середовища – виклик сучасності: перспективи та рішення* : науковий, методичний, інформаційний збірник Тернопільського обласного комунального інституту післядипломної педагогічної освіти, 03 берез. 2023 р. / редколегія: О. М. Петровський, В. С. Мисик, І. М. Вітенко, О. І. Когут, Ю. Ч. Шайнюк, Т. В. Магера, Ф. І. Полянський, Н. Б. Стрийвус, Г. І. Герасимчук. Тернопіль : ТОКІППО, 2023. 416 с. С. 225–229.

7. Лебедик Л. В., Стрельніков В. Ю., Стрельніков М. В. Сучасні технології навчання і методики викладання дисциплін: навчально-методичний посібник. Полтава : АСМІ, 2020. 303 с. URL: <http://dspace.pnpu.edu.ua/handle/123456789/15703>

8. Лебедик Л. В. Упровадження інформаційно-комунікаційних технологій у підготовку майбутніх учителів трудового навчання і технологій. *Сучасні тенденції підготовки майбутніх учителів трудового навчання та технологій, педагогів професійної освіти і фахівців образотворчого та декоративного мистецтва: теорія, досвід, проблеми* : збірник наукових праць / О. В. Марущак (голова) та ін. Вінниця : ТОВ «Меркьюрі-Поділля», 2023. Вип. 6. 240 с. С. 85–88.

9. Литвин А. М., Лебедик Л. В. Педагогічні умови формування інформаційної культури особистості майбутнього фахівця зв'язку : зб. наук. статей магістрів. Факультет товарознавства, торгівлі та маркетингу. Факультет харчових технологій, готельно-ресторанного та туристичного бізнесу. Полтава : ПУЕТ, 2019. С. 372–378.

10. Мисюра Я., Лебедик Л. Формування інформаційної компетентності соціального педагога в умовах військової агресії. *Становлення особистості дитини в умовах сучасного розвитку суспільства: соціально-педагогічний, психологічний, корекційний і медичний аспекти* : матеріали всеукр. наук.-практ. конф., 12–13 трав. 2022 р. / за заг. ред. Н. Г. Пахомової, В. І. Березан. Полтава : ПНПУ імені В. Г. Короленка, 2022. 266 с. С. 158–163. URL: <http://dspace.pnpu.edu.ua/handle/123456789/18909>

11. Мисюра Я. В., Лебедик Л. В. Формування інформаційної компетентності соціального педагога з питань соціальної підтримки сім'ї та дитини. *Соціальна підтримка сім'ї та дитини у соціокультурному просторі громади*: матеріали IV Всеукр. наук.-практ. конф., 9 черв. 2022 р. Суми: СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2022. 326 с. С. 269–272. URL: <http://dspace.pnpu.edu.ua/handle/123456789/19313>

12. Місько В. В., Стрельніков В. Ю. Розвиток інформаційної компетентності педагога закладу позашкільної освіти в умовах війни. *Наука і освіта в глобальному та національному вимірах: виклики, загрози, перспективи розвитку* : тези доповідей II Міжнар. наук.-практ. конф., 16–17 листоп. 2023 р. Полтава; Лубни; Миргород, 2023. 284 с. С. 60–63.

13. Стрельніков В. Ю. Дослідження освітнього середовища : корпоративний імідж навчального закладу. *Імідж сучасного педагога*. 2001. № 2. С. 2–5.

14. Стрельніков В. Ю. Складники оцінювання якості безпечного освітнього середовища закладу неперервної освіти. *Організація безпечного освітнього середовища –*

виклик сучасності: перспективи та рішення : науковий, методичний, інформаційний збірник Тернопільського обласного комунального інституту післядипломної педагогічної освіти, 03 березня 2023 р. / редколегія: О. М. Петровський, В. С. Мисик, І. М. Вітенко, О. І. Когут, Ю. Ч. Шайнюк, Т. В. Магера, Ф. І. Полянський, Н. Б. Стрийвус, Г. І. Герасимчук. Тернопіль : ТОКІППО, 2023. 416 с. С. 340–345.

УДК 37.091.212.7:[37.015.311+159.923.5]

Нечерда Валерія Борисівна,

кандидат педагогічних наук, старший дослідник, старший науковий співробітник лабораторії фізичного розвитку та здорового способу життя Інституту проблем виховання НАПН України, м. Київ

БЕЗПЕЧНЕ ОСВІТНЄ СЕРЕДОВИЩЕ ЯК ФАКТОР РОЗВИТКУ УСПІШНОЇ ОСОБИСТОСТІ УЧНЯ

Тривалі військові дії в Україні та реалії повоєнного відновлення деокупованих громад безпосередньо позначилися на фізичному і психологічному стані тисяч дітей, переважна кількість з яких на сьогодні потребує кваліфікованої психолого-педагогічної допомоги. Ситуацію ускладнюють також умови соціокультурної реальності, зокрема, кризові зміни в житті багатьох громадян, зневіра у майбутньому, нечітка позиція щодо життєвих орієнтирів, конфлікти між поколіннями, хаотичність і невизначеність. За таких умов досить гостро постає проблема соціальної дезадаптованості дитини, знаходження нею ресурсів для продуктивного життя, самореалізації і успішної соціалізації. Саме тому одним з актуальних завдань сучасного закладу загальної середньої освіти логічно постає створення безпечного, якісного і дружнього для дитини освітнього середовища, важливого для розвитку успішної особистості учня.

Погоджуємось із науковими висновками дослідника Г. Васяновича, що «безпеку освітнього середовища слід розглядати як такий стан організаційних, просторово-предметних і соціальних аспектів освітнього середовища, який окрім забезпечення життя і здоров'я суб'єктів освіти виступає необхідною умовою для розвитку і формування особистості і забезпечує її правову,